

İçmimarlıkta meslek etiği: ECIA Davranış İlkeleri üzerinden bir değerlendirme

Professional ethics for interior architects: An evaluation of ECIA Code of Conduct

Burcu Gökbayır^{1*}, Ezgi Yıldırım², Prof. Buğru Han Burak Kaptan³

¹Eskişehir Technical University,
Institute of Graduate Schools,
Department of Interior Architecture,
Eskişehir, Türkiye.
burcugokbayir@ogr.eskisehir.edu.tr

²Eskişehir Technical University,
Institute of Graduate Schools,
Department of Interior Architecture,
Eskişehir, Türkiye.
ezgi.yildirim@ogr.eskisehir.edu.tr

³Eskişehir Technical University,
Faculty of Architecture and Design,
Department of Interior Architecture,
Eskişehir, Türkiye.
bkaptan@eskisehir.edu.tr

*Corresponding Author

Received: 10.09.2024

Accepted: 21.09.2025

Citation:

Gökbayır, B., Yıldırım, E., Kaptan, B. (2025). İçmimarlıkta meslek etiği: ECIA Davranış İlkeleri üzerinden bir değerlendirme. *IDA: International Design and Art Journal*, 7(2), 203-219.

Özet

İçmimarlık estetik ve işlevsel mekanlar yaratırken aynı zamanda kullanıcıların gereksinim, istek ve seçimlerinin de dikkate alındığı bir disiplindir. Bu alandaki profesyonellerin, toplum, meslek ve meslektaşlarına karşı etik ilkeler çerçevesinde şekillenen sorumlulukları bulunmaktadır. Araştırma, Türkiye’de içmimarlık alanında yaşanan etik sorunları örnek olaylar üzerinden inceleyerek, mesleğin etik ve kurumsal çerçevesini değerlendirmeyi ve bu yolla içmimarlık alanında mesleki etik kuralların gerekliliğini vurgulamayı amaçlamaktadır. Araştırmada Türkiye’de içmimarlık mesleğiyle doğrudan ilgili ve basına yansımış haberler analiz edilerek meslek etiğine dair örnekler incelenmiştir. Araştırmada örnek olay tarama modeli kullanılmış; internet ortamından ulaşılan yedi farklı haber, doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. İnceleme kapsamında ele alınan haberlerde hem içmimarlar hem de içmimar olmayan kişiler tarafından gerçekleştirilen ve içmimarlık ile doğrudan ilişkisi olan uygulamalar değerlendirilmiştir. Bulgular, içmimarlık hizmetlerinin meslek mensubu olmayan kişiler tarafından yürütülmesinin kamu güvenliği, kullanıcı hakları ve meslek itibarı açısından çok boyutlu riskler oluşturduğunu göstermektedir. Ayrıca, meslek mensuplarının etik sorumluluklarına dair farkındalığın sınırlı olduğu ve denetim mekanizmalarının yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları, mesleki etik ilkelerin geliştirilmesi, uygulanabilirliğinin artırılması ve ECIA ilkeleri gibi standartların yerel bağlama uyarlanması gerekliliğine işaret etmektedir. Bu çalışma, literatürde içmimarlık alanında etik ihlalleri somut örneklerle ele alan sınırlı araştırmalardan biri olarak gelecekte yapılacak uygulamalı çalışmalar ve politika geliştirme süreçlerine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: İçmimarlık, Meslek etiği, Davranış ilkeleri

Abstract

Interior architecture is a discipline that creates aesthetic and functional spaces while also considering users’ needs, preferences, and choices. Professionals in this field bear responsibilities shaped by ethical principles toward society, their colleagues, and the profession. This research aims to examine ethical issues encountered in the field of interior architecture in Turkey through case studies, to evaluate the profession’s ethical and institutional framework, and thereby emphasize the necessity of professional ethical codes within the discipline. In the study, news reports related to the interior architecture profession in Turkey, as covered by the media, were analyzed to identify examples relevant to professional ethics. A case study screening model was employed; seven different news articles accessed online were analyzed using document analysis methods. The reviewed reports included practices directly related to interior architecture, conducted by both registered interior architects and individuals without professional qualifications. The findings demonstrate that the provision of interior architecture services by unqualified individuals poses multidimensional risks to public safety, user rights, and the reputation of the profession. Additionally, it was determined that awareness of ethical responsibilities among professionals remains limited and that oversight mechanisms are insufficient. The results of the research indicate the need to develop professional ethical principles, enhance their applicability, and adapt ECIA standards to the local context. As one of the few studies in the literature that addresses ethical violations in interior architecture with concrete examples, this research aims to contribute to future applied studies and policy development processes.

Keywords: Interior architecture, Professional ethics, Code of behavior

Extended Abstract

Introduction: Interior architecture is a discipline that requires professionals to use creative and technical skills to design spaces that are not only aesthetically and functionally effective but also responsive to users' needs, preferences, and expectations. As highlighted by Kaçar (1998), the fundamental focus of interior architecture lies in shaping environments that address human requirements from practical, aesthetic, and symbolic perspectives, emphasizing the inherent link between space and user. This human-centered approach imposes critical ethical and professional responsibilities on interior architects, who must safeguard human values in all stages of design and implementation. The practice of interior architecture, therefore, extends beyond artistic creation, encompassing complex processes of communication and relationship management with clients, colleagues, and society. Ethical principles, including honesty, fairness, and accountability, form essential foundations that regulate these relationships and ensure that professional conduct aligns with the broader public interest. While national and international organizations such as the Chamber of Interior Architects of Turkey (CIAT), the European Council of Interior Architects (ECIA), and the American Society of Interior Designers (ASID) establish and oversee professional standards, gaps in legal frameworks and enforcement mechanisms continue to pose challenges. In Turkey, the lack of applied research exploring the impact of ethical breaches on professional credibility and public trust highlights the need for systematic inquiry into real-world practices, especially.

Purpose and scope: This study aims to emphasize the necessity of ethical rules in the interior architecture profession and identify professional ethical violations. By analyzing case studies from news reports in Turkey related to the interior architecture profession, the research seeks to evaluate these cases from an ethical perspective. Although there are numerous studies on professional ethics in general, there is a lack of sufficient examples specifically related to interior architecture. Therefore, this study aims to contribute to the field by addressing ethical issues unique to the interior architecture profession. The scope of the study is limited to news articles published in Turkey over the past ten years that are directly related to the interior architecture profession. News sources were screened using specific keywords through internet searches, and cases related to ethical violations were selected. The chosen case studies were analyzed within the framework of the European Council of Interior Architects (ECIA) Code of Professional Ethics and Conduct. The study examines the level of adherence to professional ethics among interior architects, their client relationships, and the impact of ethical violations on the profession.

Method: In this study, the case study analysis method was used to identify and analyze ethical violations in the interior architecture profession. The case study model was chosen to evaluate professional ethics violations and their impact on the profession through a detailed examination of specific incidents. Instead of printed sources, online news articles were used as the primary data source. A search was conducted on Google News using keywords such as "Interior Architect," "Interior Architecture," "Interior Design," and "Interior Space Design." As a result, seven news articles directly related to the interior architecture profession were selected. Special attention was given to selecting articles that focused on professional ethical violations rather than sensational or entertainment-oriented content. The collected news articles were analyzed using the document analysis method and classified based on the European Council of Interior Architects (ECIA) Code of Professional Ethics and Conduct. Ethical violations were coded and categorized according to predefined criteria. The findings of the document analysis were presented through summaries and tables highlighting key trends and insights. Through this method, the study aims to provide a clearer understanding of ethical issues encountered in the interior architecture profession and their impact on professional practice.

Findings and conclusion: This study has revealed that ethical violations and deficiencies in professional oversight are prevalent in interior architecture practice in Turkey. Among the seven cases analyzed, six involved unauthorized individuals or practitioners lacking professional qualifications, highlighting critical issues such as blurred boundaries of responsibility, lack of enforcement, and risks to public safety and trust. These findings demonstrate that interior architecture is not only a technical discipline but also a field of significant social responsibility that requires robust institutional frameworks. The study emphasizes the need to strengthen legal regulations, enforce mandatory professional membership, and adapt internationally recognized ethical standards, particularly those set by the European Council of Interior Architects (ECIA), to the Turkish context. Promoting ethical awareness, institutional accountability, and a culture of professional self-discipline is essential for enhancing the credibility of the profession and ensuring the delivery of safe, high-quality services. Future research should explore comparative analyses of ethical breaches across regions, investigate the impact of ethical dilemmas on decision-making processes, and evaluate the effectiveness of ethics education.

Keywords: Interior architecture, Professional ethics, Code of behavior

GİRİŞ

İçmimarlar tüm mekanları yaratıcı ve teknik beceriler kullanarak estetik ve işlevsel şekilde tasarlamaktadır. Tasarım sürecinde kullanıcının sadece gereksinimleri değil, istek ve beğenileri de önemli bir etken olmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde Kaçar'ın içmimarlık tanımı mesleğin kavranması açısından dikkate değer bir açılım sağlamaktadır. "İnsanların gereksinimlerini karşılamak amacıyla belirlenmiş mekanları pratik, estetik ve sembolik işlevleri açılarından ele alan, insanların fiziksel ve ruhsal özellikleri ve eylemlerine uygun olarak mekanları biçimlendiren bir meslek alanıdır" (Kaçar, 1998: 56). Kaçar'ın tanımında, içmimarlığın ilgi alanının ve temel sorunsalının insan olduğu belirtilmektedir. Kısaca insanlar için, insanlar tarafından üretilecek değerlerin; bu kişilerin yaşamlarına yönelik, onların daha iyi, daha doğru ve daha güzel yaşamlarını sağlayacak ortamların oluşturulması amacıyla üretilmesi gerekliliği vurgulanmıştır (Kaptan, 2013: 48). Bu nedenle mekan-kullanıcı arasındaki bağı kurmakla yükümlü içmimarın ilişkileri ve iletişimi yürütürken insana ait değerleri de koruması beklenmektedir. Bu durum hem tasarım hem de uygulama aşamasında önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır.

İç mekan bireylerin gündelik yaşam deneyimlerinin şekillendiği temel bir bağlamdır. Bu bağlamın tasarlanması, yalnızca estetik ve işlevsel tercihleri içeren bir mesleki faaliyet olmamakla birlikte önemli etik ve profesyonel sorumlulukları beraberinde getirir. İç mekan tasarımı pratiği, mesleğin icrasında profesyonellik ve iş odaklılık ilkelerinin benimsenmesini gerektiren çok katmanlı bir süreçtir. İçmimar, iç mekanları tasarlama sürecinde çoğunlukla ilişkiler ve iletişim konularına emek harcamaktadır (Piotrowski, 2002: 5). Kullanıcı iletişimindeki somut-soyut ilişkiler genellikle bir takım toplumsal ve ahlaki kuralların da tasarım süreçlerine etki etmesine neden olmaktadır (Piotrowski, 2002: 31). Bu nedenle içmimarın topluma ve mesleğe ait birtakım ilkelere ve tutumlara uyuyor olması beklenir. Bu ilkeler ve tutumlar mesleğin hem tasarım hem de uygulama süreçlerinde adil, dürüst ve sorumlu davranışların sergilenmesinde temel yaklaşımlar olarak büyük önem taşımaktadır (Anderson vd., 2007: 6). Günümüzde sektörel düzenlemelere ilişkin politikalar doğrultusunda, devlet tarafından lisanslanan veya sertifikalandırılan tasarımcıların, iç mekân tasarımına yönelik stratejik yaklaşımları benimseme olasılığı daha yüksek görülmektedir. Bu durum, söz konusu tasarımcıların yüksek düzeyde öğrenme hedefi yönelimine sahip oldukları şeklinde özetlenebilir (Huber, 2021: 28). İçmimarın mesleği, meslektaşları, müşterileri ve toplumla olan ilişkilerini düzenleyen ilkeler ve tutumlar genellikle etik, kamu etiği, iş etiği, meslek etiği gibi başlıklar altında toplanmaktadır. İş etiği alanlarından biri olan mesleki etik ilkelerine bağlı hareket etmek, rekabet ortamında başarı olasılığını arttırmaktadır (Erdirençlebi & Filizöz, 2019: 1230).

Mesleki etik ilkelerin oluşturulması ve meslek profesyonellerince uygulanması, meslek üyelerinin birlikte hareket edebilme yeteneğiyle doğrudan ilişkilidir. Meslek kuruluşları bu ortamı düzenlemek ve denetlemekle görevlidir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019). Meslek profesyonellerinin bir arada olduğu ve aynı hedeflerle meslek etkinliğini gerçekleştirdiği bu kuruluşlar, ulusal yasalarla düzenlenmiştir. İçmimarlık alanında, 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu çerçevesinde kurulmuş olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne (TMMOB) bağlı İçmimarlar Odası (İÇMO) bu görevi üstlenmektedir. Meslek kuruluşları, belirli ilkeler ve standartlar belirleyerek, bir denetim mekanizmasıyla desteklenen adil ve şeffaf sektörel bir ortam oluşturmayı amaçlamaktadır. Uluslararası alanda ise, AB kapsamında üye ülkelere yönelik, Avrupa İçmimarlar Konseyi (European Council of Interior Architects-ECIA) ile Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD), Amerikan İçmimarlar Derneği (American Society of Interior Designers-ASID) içmimarlık mesleğine dair ilke ve standartları sunma ve denetleme görevlerini yürütmektedir. Meslek etiği ilkeleri, bu kuruluşların görev tanımı içinde olup mesleği, hizmet alanlarını, meslek profesyonellerini, müşterilerini ve topluma ait hakları korumak üzere uygulamaya geçirilmiştir.

Literatürde yapılan çeşitli çalışmalarda da içmimarlık mesleğinin etik ilkelere dayalı yapısının önemi vurgulanmaktadır. Wilensky (1964: 138), bir mesleğin profesyonel otorite kurabilmesi için teknik bir temele dayandırılması, özel bir yargı yetkisi iddia etmesi, beceri ve yargı yetkisini eğitim standartlarıyla ilişkilendirmesi ve kamuoyunu sunduğu hizmetlerin eşsiz bir güvenilirliğe sahip olduğuna ikna etmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu bağlamda profesyonel mesleklerin bilgi taşıyıcısı ve temsilcisi olma işlevleri de ön plana çıkmaktadır. Ayrıca Freidson (1986: 26), mesleklerin yalnızca yükseköğretim yoluyla değil aynı zamanda üyelerinin davranış ve bağlılıklarını kontrol eden kurumlar yoluyla da toplumsal kontrol mekanizmaları oluşturduğunu belirtmektedir.

Günümüzde tasarım iş rekabetinde önemli bir unsur haline gelirken ekonomik değerlerin ve işlevselliğin sosyolojik boyutların önüne geçtiği görülmektedir. Bununla birlikte tasarım alanında etik sorumlulukların giderek daha fazla önem kazandığı ve tasarımcıların bu konuda çözüm yolları aradığı belirtilmektedir (Anderson vd., 2007). Benzer şekilde Małek-Orłowska (2021: 2), içmimarlık mesleğinin oldukça uzmanlaşmış bir alan olmasına rağmen mesleğin hukuki statüsünün hala tam anlamıyla netleşmediğini ve meslekle ilgili yetkinlikler ile yükümlülüklerin resmi olarak tanımlanmadığını ifade etmektedir. Polonya örneğinde dile getirilen bu durumun, Türkiye’de de benzer şekilde varlığını sürdürdüğü söylenebilir. Bununla birlikte literatürde özellikle Türkiye bağlamında, içmimarlık mesleğine ilişkin etik ihlallerin ele alındığı çalışmalara rastlanmamaktadır. Mevcut etik tartışmalar ağırlıklı olarak normatif ilkeler çerçevesinde ele alınmakta; ancak uygulamada karşılaşılan etik ihlallerin mesleğin itibarına ve kurumsal yapısına etkilerine ilişkin uygulamalı araştırmalar sınırlı kalmaktadır. Bu çalışma içmimarlık alanında basına yansımış bazı uygulamaları mesleki etik çerçevesinde analiz etmeyi ve değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda çalışma aşağıdaki sorulara odaklanmaktadır:

- Türkiye’de içmimarlık alanındaki uygulamalarda hangi etik sorunlarla karşılaşılmaktadır?
- Bu etik sorunlar meslek itibarını ve mesleğin kurumsal yapısını nasıl etkilemektedir?

Çalışma, içmimarlık mesleğinin itibarına etki eden ve Türkiye genelinde haber olma niteliği taşımış uygulama örneklerini incelemektedir. Bu örneklerden yola çıkarak Türkiye’de içmimarlık alanının mesleki etik kurallarının olması ve denetlenmesi gerekliliği tartışılmaktadır. İçmimarlık, yalnızca estetik ve işlevsel mekânlar yaratma pratiği değil; aynı zamanda bireyin fiziksel, psikolojik ve toplumsal gereksinimleri karşılayan, sorumluluk temelli bir tasarım sürecidir (Poldma, 2010: 4). Tasarımcıların bu süreçte yalnızca teknik yeterlilik değil aynı zamanda etik karar verme becerileriyle de donanmış olması beklenmektedir. Mesleki etik ilkeleri içmimarlık uygulamalarında dürüstlük, adalet ve sorumluluk gibi temel davranışların belirlenmesinde kılavuz rolü oynamaktadır (Anderson vd., 2007: 6).

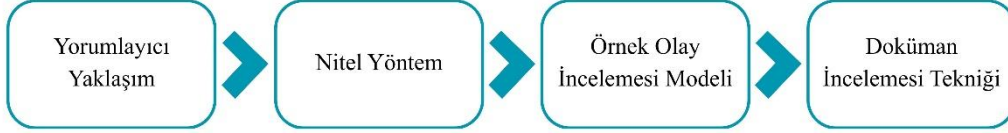
Araştırmanın kapsamı, Türkiye genelinde içmimarlık mesleği bağlamında gerçekleşmiş ve halkın erişimine açık şekilde haberleştirilmiş uygulamalarla sınırlıdır. Bu haberlerden alınan örnek olaylar, mesleki uygulama süreçlerinin toplumsal görünürlüğünü artıran ve bu yönüyle meslek itibarını etkileyen durumları temsil etmektedir. Çalışmada kullanılan örnek olay yöntemi, etik sorunların bağlamsal olarak değerlendirilmesine olanak tanıırken aynı zamanda meslek profesyonellerinin uygulama süreçlerindeki kararlarının toplumsal ve profesyonel yansımalarını açığa çıkarmaktadır (Stake, 1995: 11; Yin, 2018: 24).

Çalışmanın önemi içmimarlık mesleğinin yalnızca sunduğu hizmet alanlarından değil, aynı zamanda kamu yararını doğrudan etkileyen yapısal bir niteliğe sahip olmasından ileri gelmektedir. ECIA gibi kuruluşlar, meslek profesyonellerinin yalnızca müşteriye karşı değil, topluma karşı da etik sorumluluk taşıdıklarını belirtmektedir (ECIA, 2005). Nitekim etik kuralları sadece bireysel davranışları değil, aynı zamanda mesleğin kamu nezdindeki itibarını da düzenleyici bir işlevi bulunmaktadır. Bu nedenle meslek etiği, içmimarlık eğitiminde ve uygulamasında merkezi bir rol oynamaktadır (Piotrowski, 2013: 45). Özellikle içmimarlık uygulamalarında ortaya çıkabilecek mesleki sorumluluk ihlalleri, yalnızca meslek profesyonellerini değil mesleğin genel saygınlığını ve güvenilirliğini de etkilemektedir. Bu bağlamda, mesleğin etik boyutlarının sistematik biçimde incelenmesi ve mevcut uygulama alanlarındaki etik yaklaşımların değerlendirilmesi mesleki gelişimin sürdürülebilirliği açısından çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Yapılan örnek olay incelemesinde ulaşılan olayların içmimarlık alanı kapsamında bulunmasına, haber niteliği kazanmış olmasına ve en önemlisi halka açık ve gündelik hayatın içinde olan uygulamalar olmasına dikkat edilmiştir. Çalışma Türkiye ile sınırlandırılmış olup medya tarafından haberleştirilmiş olayların incelenmesine yer vermektedir. Elde edilen veriler, olaylara ilişkin basın kaynakları üzerinden değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, çalışma bulguları olayların kamuya yansıyan yönleriyle sınırlıdır. Ayrıca olayların etik açıdan değerlendirilmesi, meslek etiği ilkeleriyle sınırlı bir çerçevede yapılmıştır.

YÖNTEM

Doğru araştırma modeli seçimi çalışmanın güvenilirliğini etkilemektedir. Araştırma için uygun yöntemlerin belirlenmesi ve elde edilen sonuçların bilime katkılarının tartışılması da bu sürecin önemli aşamalarındandır (Demirci, 2014: 74). Çalışmada izlenen yöntem Görsel 1’de özetlenmiştir.

Görsel 1. Çalışmada izlenen yöntem

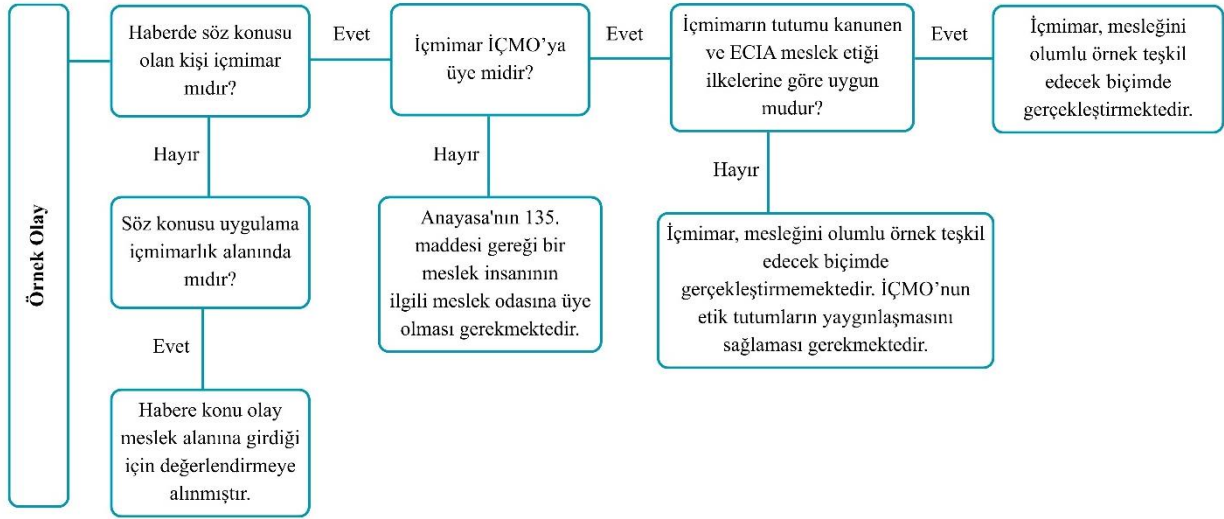
Temel veri ve bilgilerin oluşturulması sonrasında çalışmanın yöntemi olarak örnek olay tarama modeli belirlenmiştir. Örnek olay tarama modelinde olgunun önem taşıdığı durumlarda belge inceleme ve gözlem gibi veri toplama teknikleri kullanılarak durumu oluşturan değişkenler ortaya çıkarılabilir, bu değişkenler arasındaki etkileşimler belirlenebilir ve farklı durumlar karşılaştırılabilir (Şimşek, 2012: 93). Örnek olay incelemesi modeli yalnızca verimli hipotezler oluşturmakla kalmaz aynı zamanda bu hipotezlerin test edilmesine yardımcı olabilecek veriler sunarak genel bilgi birikiminin zenginleşmesine katkıda bulunur.

Veri Toplama Süreci: Çalışmada gazete, dergi gibi basılı, günlük süreli yayımlanan kaynaklar yerine güncelliği, kolay ve hızlı erişilebilirliği göz önüne alınarak internet kaynakları seçilmiştir. Günümüzde birçok basılı yayın organı anlık haberleri yayınlama ve geniş kitlelere ulaşabilmek için internet yayıncılığını da kullanmaktadır (Arslan, 2023: 40). İnternet ortamında yapılan bir arama için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de en çok kullanılan arama motorunun Google olduğu görülmektedir (Önder & Topatan, 2018: 32). Çalışmada, bu arama motoru halka ulaşabilirliği de göz önünde bulundurularak seçilmiş ve belirli anahtar kelimeler kullanılarak tarama gerçekleştirilmiştir: “İçmimar”, “İç Mimar”, “İçmimarlık”, “İç Mekan”, “İç Mekan Tasarımı”. Verilen anahtar kelimeler üzerinden son on yıla ait haberler incelenerek mesleğe etki eden haberler ayrıştırılmıştır. Ayrıştırma sonucunda ortaya çıkan haber metinleri içinde içmimarlık alanında ahlaki ve etik konularıyla ilişkisi bulunanlar ele alınmıştır. Bu ayrıştırma sürecinde ulusal düzeyde farklı kaynaklarda yayımlanmış ve yüksek okunurluk oranlarına sahip yedi haber metni, örnek olay olarak seçilmiştir. Seçilen bu yedi haber, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan örnek olay incelemesi tekniğiyle analiz edilmiştir. Örnek olay için belirlenen yedi sayısı, örnek olay tarama modeli için yeterli kabul edilen 4-10 sayı aralığı (Zainal, 2007: 3) içindedir. Seçilen haberlerin olay niteliği dikkate alınırken, içmimarlık mesleğiyle doğrudan ilgili/ilişkili olmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca içmimar-müşteri ilişkileri ile tasarım süreçlerinin yol açtığı sonuçlar da göz ardı edilmemiştir. Örnek olaylarda adı geçen içmimarların, oda üyelikleri olup olmadığına dair bilgi, yazarlar aracılığıyla İÇMO’ya yazılı olarak “4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu” kapsamında sorulmuş olup, İÇMO’nun “6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu’nun 2. maddesi (b) bendi ile İÇMO Ana Yönetmeliği’nin 8. maddesi (b) bendi ve 27. maddesi (ö) bendi kapsamında” 31 Mayıs 2025 tarih ve 2025/587 sayılı cevap yazısına göre belirlenmiştir (TMMOB İçmimarlar Odası, 2025).

Veri Analizi: Örnek olaylar haber kaynaklarına başvurularak incelenmiştir. Belirlenen örnek olaylar ve elde edilen veriler doküman incelemesi yöntemiyle irdelenmiştir. Doküman analizlerinin sonuçları genellikle anlatı biçiminde özetlenir veya eğilimleri ve diğer önemli sonuçları gösteren tablolarla bütünleştirilir. Durum çalışması araştırmacısı tarafından incelenen belgeler; internetten elde edilen materyaller, özel ve kamuya ait kayıtlar, fiziksel kanıtlar ve araştırmacı tarafından oluşturulan araçları içermektedir (Hancock & Algozzine, 2006: 52). Her haber konum, uygulama, neden ve sonuç başlıklarına göre sınıflandırılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirmesi, Türkiye’de İçmimarlık alanında etik ilkelerin tanımlanmamış olması nedeniyle ECIA’nın Meslek Etiği ve Davranış İlkeleri kapsamında yapılmıştır.

Etik değerlendirme kapsamında yürütülen analiz süreci, etik kavramının doğası gereği belirli ön kabullerin sorgulanmasını ve değerlendirme aşamalarının bu doğrultuda yapılandırılmasını gerektirmiştir. Bu bağlamda, çalışmanın örnekleminde yalnızca mesleki yeterliliğe ve içmimarlık ünvanına sahip profesyoneller değil aynı zamanda içmimarlık alanında faaliyet göstermesine rağmen bu ünvana sahip olmayan kişi ve kurumlar tarafından gerçekleştirilen uygulamalar da yer almıştır. Bu tercih, araştırmanın temel amacına dayanmaktadır: İçmimarlık mesleğinin sınırları, yalnızca yasal yetkinlikler ve meslek odası üyeliği gibi biçimsel kriterlerle

değil aynı zamanda fiili uygulamalar ve bu uygulamaların kamusal alana özellikle medya aracılığıyla nasıl yansıdığıyla da şekillenmektedir. Örnek olayların seçiminde uygulamanın içmimarlık meslek alanı kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği temel ölçüt olarak alınmış uygulayıcı kişi ya da kurumun meslekî ünvanı ve yasal yetkinlik durumu ise analiz sürecinde ikincil düzeyde ele alınmıştır. Çalışmanın kapsayıcılığını artırmak ve alana ilişkin etik sorunları daha bütüncül biçimde ortaya koymak amacıyla, içmimarlık hizmet alanına giren ancak yetkisiz kişi ya da kurumlar tarafından gerçekleştirilen uygulamalar da inceleme kapsamına dahil edilmiştir. Söz konusu örnek olay analizinde izlenen yöntemsel aşamalar Görsel 2’de sunulmaktadır.

Görsel 2. Meslek etiği analizi için sağlanması gereken önkoşullar

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kavram, insan zihninde anlam kazanan bir bilgi yapısıdır. Bu bağlamda kavram öğrenme süreci, aslında bilgi edinme sürecinin bir parçasıdır (Karadüz, 2004: 52). Genel anlamda kavram; farklı nesne, olgu ve olayların değişebilen ortak özelliklerini temsil eden zihinsel bir yapı olarak tanımlanabilir (Ülgen, 2001: 100). Dolayısıyla kavramlar, doğada kendiliğinden var olmadıkları için, içinde bulundukları bağlama göre tanımlanmaları gerekmektedir. Ahlak ve etik kavramlarının tanımlanması da meslek etiği bağlamında ilkelerinin anlaşılır olması, bu kavramlar arasındaki ilişkinin anlaşılması, davranış ilkelerinin yorumlanması açısından gereklidir. Bu bilgi, meslek profesyonellerinin meslek yaşamlarında hangi davranışların kabul edilebilir olduğunu anlamalarını sağlarken, kullanıcı ilişkilerinde de daha doğru kararlar vermelerini sağlayabilmektedir. Ahlak; klasik sözlüklerde en genel anlamıyla insanın yaratılıştan gelen kökleşmiş tabiatı olarak tanımlanmakta ve bireye özgü tabiat, fitrat, mizaç, cibilliyet, şahsiyet, seciye ve huy gibi terimlerle açıklanan kişilik ve karakter özellikleriyle ilişkilendirilmektedir. Bu bağlamda ahlak, toplumsal değil bireysel bir niteliğe sahiptir ve her bireye özgü kişisel bir özellik olarak değerlendirilmektedir (Koca, 2016: 132). Ahlak kavramı bugüne kadar birçok araştırmacı tarafından değerlendirilmiştir.

Davranış kalıplarının ahlak üzerine kurgulanmasına Kant’ın çalışmalarında rastlanmaktadır. Kant, “tüm ahlak yargılarının en yüce ilkesi akılda bulunur” diyerek aklı her türlü ahlaki eylemin temel belirleyeni olarak vurgular. Ona göre, akıldan kaynaklanan hareket nedeni nesnel ve a priori olmalıdır (Çilingir, 2015: 55). Ahlak bireylerin iyi-kötü, doğru-yanlış konusundaki inançlarını belirleyen ve bu inançlara göre davranışlarını yönlendiren kurallar ve standartlar bütünüdür. Bu kurallar ve standartlar, toplumsal beklentiler ve kültürel normlar doğrultusunda şekillenir ve bireylerin toplumsal yaşamda uyumlu olarak bir arada yaşamalarını sağlar (Ferrell & Fraedrich, 2016: 33). Ahlak, ne yapmalıyım sorusuna yanıt verir. Yanıt başkalarının denetiminden beklenen ödüller veya yaptırımlardan bağımsız olarak bireyin kendi kendine kabul ettiği ya da etmesi gereken kurallar bütünüdür. Diğerleri ne yapmalıdır sorusunun yanıtı ise töre kavramında bulunur. Ahlak, yalnızca birinci tekil şahıs açısından meşru ve değerlidir, ancak bu meşruiyet evrensel bir nitelik taşır; yani tüm insanlar için geçerlidir (Comte-Sponville, 2006: 21). Kohlberg ahlak gelişimi süreçlerini gelenek öncesi, geleneksel ve

gelenek ötesi olarak evrelendirmiştir. Gelenek öncesinde kişi cezadan kaçınmak ya da ödül amacıyla kurallara uyar. Geleneksel süreçte kişi zor durumda kalmadıkça kurallara uymaktadır. Gelenek ötesinde ise toplumsal düzen evrensel ilkelerle sağlandığı için bu ilkelere herkesin sorumluluk taşıdığı düşüncesiyle uyulur (Kohlberg, 1964: 429). Ahlakta insanların davranışlarının belirli normlara uygun olması beklenir ve bu davranışlar genellikle otomatik olarak sergilenir. Ahlaki normlar zamanla ve topluma göre değişebilir. Ancak etik değerler, her zaman ve her yerde insanın insan olma değerini koruyan sabit ilkelere (Kuçuradi, 1996: 17). Etik ve ahlak kavramları çoğu zaman iç içe geçmiş ve birbirlerinin yerine de kullanılmıştır. Ahlaki normların toplumsal ve kültürel değişimlere bağlı olarak farklılık göstermesi doğaldır. Etik değerler her zaman ve her yerde insanın değerini ve onurunu koruyan bir bilgi birikimini temsil eder. Özellikle ahlak ve etik arasındaki bu ayırım bireylerin davranışlarını değerlendirirken dikkate alınması gereken önemli bir noktadır.

Etik, ahlaki olanın özünü, temellerini inceleyen bir bilim dalıdır ve insan davranışlarıyla ilgili sorunları ele alan bir felsefe disiplini olarak tanımlanır. Etik, ahlak felsefesidir. Bireylerin davranış ve eylemlerinin ahlaki doğruluğunu değerlendirir. Etik, insanın tüm davranış ve eylemlerinin altında yatan temelleri araştırır (Cevizci, 2015: 11). Ahlak, etiği öncelikli kılmaktadır. Etik amaçların ahlaki normların süzgecinden geçmesi gereklidir. Ahlaki normların uygulanmasında çıkmazlar yaşandığında etiğe başvurulması doğal bir süreçtir. Ahlak, etik amacın meşruiyetini ve önemini sağlayarak onun sınırlı bir şekilde gerçekleşmesine zemin hazırlar. Bu bağlamda, etik ahlaki kapsar ve bu iki kavram birbirlerini tamamlar niteliktedir. Böylece moral ve etik teoriler karşılıklı bir tamamlayıcılık içinde bulunurlar (Ricoeur, 2010: 233). Kant'ın etik anlayışında, görev ve özgürlük arasında iç içe geçmiş bir ilişki bulunmaktadır. Görev etiği, özgürlüğü beraberinde getirir. Kant'a göre ahlaki yasa olmadan özgürlük kavramından söz edilemez, çünkü özgürlük, bilinçli olarak ahlaki yasalar aracılığıyla elde edilir, doğrudan elde edilmez (Kant, 1980: 34). Etik, ne yapılmalıdır sorusuna cevap arar. Kuçuradi'nin etik anlayışında yer alan değer kavramıyla sözü edilen şey, o eylemin yapıldığı koşullarda diğer eylem olanaklarından farklı, yani bunun yapılmasında neler harcandığı ve aynı şartlarda başka şeyler yapılsaydı neyi sağlayacağı, neyi koruyacağı, neyi harcayacağının tutarlı bir şekilde ifade edilmesidir (Çamak, 2023: 40). Etik ahlaki normların temellerini araştırır ve bu temelleri genel ve evrensel kurallara döker. Ahlak bireysellik göstererek kişiden kişiye değişen bir kavram olsa da etik için böyle bir değişimden söz edilemez. Etik felsefe içinde kapsamlı bir alanı kaplamaktadır ve meslek etiği de bu alanın bir parçası olarak görülmektedir.

Zaman içinde tüm meslekler, bu mesleklerde aktif olan bireylerin ahlaki değerlerine, gereksinimlerine ve beklentilerine uyum sağlamak amacıyla etik kurallar tarafından yönlendirilir (Ercan vd., 2021: 99). Bu açıdan değerlendirildiğinde, meslek etiği belirli bir meslek grubunun üyelerinin uyması gereken etik kurallardır. Bu kurallar, genellikle toplumsal kültürün ve değerlerinden bağımsız olarak evrensel nitelik taşır. Örneğin hekimler dünya genelinde aynı Hipokrat yeminini ederler. Benzer şekilde muhasebecilerin ve avukatların uyması gereken mesleki etik ilkeleri nerede olurlarsa olsunlar genellikle benzer özellikler taşır (Arslan, 2005: 108). Meslek etiği, bir mesleğin icra edilmesi sürecinde ahlaki ve mesleki ilkeler doğrultusunda hareket etme disiplini olarak kabul edilir. Bir mesleği yerine getirirken meslek profesyonellerinin bu ilkelere olan bağlılığı, o mesleğin toplum içinde saygı ve güven kazanmasına katkı sağlar (Özkoç vd., 2005: 109). Etik, evrensel kazanımların genel olarak tüm mesleklerle yansıtılmasını sağlar. Meslek etiği, iş hayatında yer alan bireylere mesleklerinin ilke ve standartları konusunda rehberlik eder. Belirli bir meslek grubunu kişisel eğilimlerden uzaklaştırarak, mesleki kurallara uymaya teşvik eder. Mesleğin ideallerini göstererek ilkesiz davranışları dışlar (Kayabaşı, 2018: 5).

Kuçuradi (2003: 8), “bugün ‘etik’ adı altında karşımıza çıkan ahlaki değerlerin, ahlaki ilkelerin veya mesleki etik kurallarının yaşamımızda önemli bir rolü vardır. Ancak bu değerler ve ilkeler, felsefi bilgi temelinde oluşturuldukları, değerlendirildikleri ve kendi özgün işlevleri anlaşıldığı zaman yaşamımızda tam olarak yerlerini bulabilirler” demektedir. Meslek etiği bireyden kurumlara kadar toplumun her kesiminin etik anlayışlarından etkilenir. Ancak, belirlenen etik ilkeler ve standartlar bazı meslek profesyonelleri tarafından engelleyici koşullar olarak görülmektedir. Bunun önemli bir nedeni meslek profesyonellerinin kurallar çerçevesinde hareket etme zorunluluğudur. Bazı zamanlarda iş yapma sürecinde kısıtlı bir hareket alanı bırakmaktadır. Bu durum maddi ve manevi başarıyı etkileyen bir etken olarak kabul edilmektedir. Ancak bu ilke ve standartlar, meslek profesyonellerinin ve hizmet alanlarının, dolayısıyla mesleğin haklarının ve

itibarının korunması, rekabetin adil olması ve eşit koşullarda iş yapma olanaklarının sağlanmasına hizmet etmektedir.

Meslek Kuruluşları, Etik ve Davranış İlkeleri

Dilimize Arapçadan geçmiş olan meslek kavramı, Türkçe bilim terimleri sözlüğünde “geçim sağlamak için tutulan iş gücü, yürütülen etkinlik ya da ekonomik çalışma” ve “aynı etkinlik kümesinde bulunan kişilerin oluşturdukları topluluk” şeklinde açıklanmaktadır. Avcı’ya göre (2012: 45) meslek, “kişinin yaşamını devam ettirebilmesi için yaptığı, genellikle bir bilgi birikimi, eğitim ve seçilen mesleğe göre yetenek geliştirmeyi gerektiren bir çalışma sürecinin sonunda elde ettiği ünvandır.” Kavramın İngilizce karşılıklarına bakıldığında meslek *occupation* ve diploma gerektiren meslek *profession* ayrımı yapıldığı görülmektedir (Cambridge Dictionary, 2025). Meslek kuruluşları, bir meslek grubuna ait kişilerin mesleklerini gerçekleştirebilmek amacıyla üye oldukları, onların haklarını koruyan, mesleğin standartlarını belirleyen ve denetlenerek sürdürülmesini sağlayan, üyeler arasında dayanışmayı sağlayan kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütleridir (Nohutçu, 2019: 77). Başka bir yaklaşımla, “bir mesleğin gelişimini sağlamak, meslek üyelerinin gereksinimlerini karşılamak ve bunlar gibi o mesleğe ilişkin özel veya kamusal yararları gerçekleştirmek üzere oluşturulan tüzel kişilerdir” (Avcı, 2012: 47). Bu tür bir örgütlenmenin gerçekleştirilebilmesi için yasa ve yönetmeliklerle düzenlenmiş olması gerekmektedir. Türkiye’de Anayasanın 135. Maddesi, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, meslek üyelerinin oluşturduğu, tüzel kişilikleri olan, bir kısım kamu görevlerini yerine getiren, üyeleri üzerinde kamu hukukundan doğan bazı yetkilere sahip olan kişi toplulukları olarak belirtilmiştir. Yapısı ve görevleri yönünden diğer kamu kurumlarından ayrılırlar, kamu tüzel kişileridir (Gözübüyük & Tan, 2001: 24). Bu tüzel kişilik Türkiye’de meslek odası tanımı ile bilinmektedir. Meslek odaları, meslek alanını ve üyelerini devlet adına denetleyen ve kontrol eden kuruluşlardır. Meslek üyelerinin kayıtlarını, sicillerini, mesleki ilkelere uyumlarını sağladıkları gibi, onları devlet adına denetler ve disipline eder. Bu yönüyle değerlendirildiğinde mesleki kuruluşların, devlet adına kamu otoritesini kullanan kuruluşlar olduğu söylenebilir (Çaha, 2011: 216). Bu amaçla yasa ve yönetmelikler hazırlayarak ilgili meslek alanının düzenlenmesini, kontrol edilebilmesini ve denetlenebilmesini sağlamaktadır.

Bütün meslekler için toplumsal düzen ve refahın sağlanması ve güven ortamının oluşturulması adına uygulanması gereken temel bazı davranış ilkeleri bulunmaktadır. Bu ilkeler belirli bir meslek grubunun, meslek üyelerine emreden, onları belli kurallarla davranmaya zorlayan kişisel eğilimlerini sınırlayan, yetersiz ve ilkesiz üyeleri meslekten dışlayan, mesleki rekabeti düzenleyen ve hizmet ideallerini korumayı amaçlayan mesleki ilkelere (MEGEP, 2006: 23). İş hayatı içerisinde doğru davranış biçimlerini uygulamak, dürüst, adil, eşit ve tarafsız olmak, bu temel ilkeler içinde kabul edilmektedir. Kamuda ve birçok meslek kuruluşunda bu ilkeler, meslek etiği kapsamında ele alınmıştır. Evrensel bir yaklaşımı içeren meslek etiğinin temel ilkeleri “doğruluk, yasallık, yeterlik, güvenilirlik, mesleğe bağlılık, sorumluluk, insan haklarına saygı, sevgi-hoşgörü” şeklinde sıralanır.

TMMOB İçmimarlar Odası (İÇMO), 4 yıllık eğitim veren içmimarlık ve içmimarlık ve çevre tasarımı bölümlerinden mezun olarak “içmimar” ünvanı almış meslek profesyonellerini üye olarak kabul eden, hak ve yetkilerini savunan bir meslek kuruluşudur (TMMOB İçmimarlar Odası, 2018a). İÇMO, diploma gerektiren meslek olarak kabul edilen içmimarlığın itibarını ve içmimarlara yönelik hakları korumak, sektörde adil ve eşit iş yapma olanaklarını sağlamak ve içmimarlığın uygulama standartlarını oluşturmak ve denetlemek amacıyla bir dizi tüzük ve yönetmelik yayınlamıştır. Bu yönetmelikler aşağıdaki gibidir.

- TMMOB İçmimarlar Odası Ana Yönetmeliği (TMMOB İçmimarlar Odası, 2006).
- TMMOB Serbest İçmimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği (TMMOB İçmimarlar Odası, 2008).
- TMMOB İçmimarlar Odası İçmimari Proje Çizim ve Sunuş Standartları Şartnamesi (TMMOB İçmimarlar Odası, 2018b).

Bu yasa ve yönetmelikler İÇMO’nun yapısı, kurulları ve çalışma ilkeleri ile meslek profesyonellerinin sorumluluk alanları, iş yapma yöntemleri, uygulama alanları gibi mesleki düzenlemeler içermektedir.

ECIA mesleki etik ve davranış ilkeleri

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ), 23 Nisan 2008’de Avrupa Parlamentosu ve Konseyi tarafından kabul edilmiş bir sistemdir. Amaç; Avrupa’daki yeterliliklerin şeffaflığını artırmak, ülkeler arası tanınmasını ve taşınmasını kolaylaştırmak, ulusal sistemler arasında karşılaştırma yapabilmektir. AYÇ, bireylerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini tanımlayan sekiz seviyeden oluşur. Tavsiye kararına katılan ülkeler, kendi ulusal yeterlilik çerçevelerini AYÇ ile uyumlu hale getirmeyi ve belirlenen takvime göre uygulamayı kabul etmiştir. Türkiye’de AYÇ Ulusal Koordinasyon Merkezi, Mesleki Yeterlilik Kurumu’dur (Mesleki Yeterlilik Kurumu, 2013). Avrupa Parlamentosu ve Konseyi (2005) tarafından kabul edilen 2005/36/AT sayılı Direktife göre mesleklere ait eğitim ve sektörel alanlardaki düzenlemeleri içeren Mesleki Yeterliliklerin Karşılıklı Tanımlanması Direktifine bağlı olarak Türkiye’de içmimarlar için meslek etiği ve davranış ilkelerinin bulunmaması nedeniyle, bu bölümde kaynak olarak ECIA’nın meslek etiği kapsamında belirlediği davranış ilkeleri örnek alınmıştır.

ECIA içmimarlık alanındaki Avrupa meslek örgütlerinin temsilci organı olarak 1992’de kurulmuştur. ECIA üyesi içmimarlar için mesleklerini icra etme yöntemlerine ilişkin standartlar belirlemeyi hedeflemektedir. Standartlar ECIA Model Davranış Kuralları ve Mesleki Etik olarak yer almaktadır. Tüm ilgili içmimarlar bu kurallara uymakla yükümlüdür. Kurallar üyelerin mesleki davranışlarını, topluma, müşterilere ve meslektaşlara olan tutumlarını tanımlar. Bu kapsamda, ECIA-İçmimarlar için Davranış ve Mesleki Etik Kuralları Modeli (ECIA-Model Code of Conduct and Professional Ethics for Interior Architects) ile içmimar meslek kuruluşlarına bir model önermiştir. Bu kurallar, üyelerin mesleki davranışlarını, mesleğe, topluma, müşterilere ve meslektaşlara olan tutumlarını tanımlamaktadır. Malmö’de 1 Ekim 2005’te ECIA genel kurulu tarafından kabul edilen Davranış İlkeleri altı ana başlık altında toplanarak uygulamaya geçirilmiştir. Bu ilkeler, genel başlıklar ve açıklamalarıyla birlikte aşağıdaki gibidir.

Genel Sorumluluk: İçmimar sorumlulukları dahilindeki davranış, değer, tutum ve iş yükümlülüklerini bilmek ve bunlara uymakla yükümlüdür. Mesleğin onur ve itibarını zedeleyecek tutumlardan kaçınmalı ve yargı sınırları dışında kalan, ahlaki açıdan tutarsız durumlara karşı etik ilkeler doğrultusunda hareket etmelidir. İçmimar, kabul ettiği görevlerin yetki sınırlarını aşmadığından emin olmalı, yetkisinin gerektirdiği mesleki bilgi ve becerileri ile ilgili sürekli gelişmeye çalışmalıdır. Ayrıca kabul ettiği görevlerde kişisel çıkarları ve mesleki görevlerinin çatışmadığından emin olmalıdır.

Topluma Karşı Sorumluluk: İçmimar müşterilerine bilgi, görgü ve entelektüel kapasitesini aktararak hem müşterinin hem de toplumun çıkarlarını koruyacak şekilde bu bilgileri kullanmalıdır. İçmimar, profesyonel hizmet sunduğu kişilere geniş bir bakış açısı sunabilmeli, tasarım ve uygulama hizmetlerinde yaşamı kolaylaştıran ve mekan ile ilişkileri geliştiren öneriler yapmalıdır. İçmimar, çevreye, doğaya ve insana karşı duyarlı olmalı, bilgisini bu duyarlılıklar doğrultusunda güncelleyerek en makul şartlar altında faydalı olacak şekilde uygulamalıdır.

Müşteriye Sorumluluk: İçmimar, müşteri çıkarlarını gözeterek projeleri üstlenmeli ve iş anlaşmalarını yasal prosedürlere uygun olarak yazılı hale getirmelidir. Projelerin kapsamı, sunulacak hizmetler, çalışma koşulları ve maliyetler gibi detaylar net bir şekilde belirlenmelidir. Ücretlendirme konusunda şeffaf bir iletişim sağlanmalı ve meslek kuruluşu tarafından belirlenen asgari ücret tarifesine uyulmalıdır. Proje süresince ek hizmetler veya maliyetler hakkında müşteri bilgilendirilmeli ve onay alınmalıdır. İçmimar, projeye dair ayrıntılı bir plan yapmalı, kalite kontrol süreçlerini uygulamalı ve düzenli belgelendirme ile hesap verilebilirlik sağlamalıdır. Müşteri bilgileri ve proje detayları gizli tutulmalı, izinsiz paylaşım yapılmamalıdır.

Mesleğe Karşı Sorumluluk: İçmimarlar, meslektaşlar arasında dayanışmayı güçlendirerek bilgi ve deneyim paylaşımıyla mesleki standartların yükselmesine katkı sağlar. Mesleki sorumluluk, meslektaşlara saygıyı ve itibar zedeleyici davranışlardan kaçınmayı içerir. Dayanışma, yeni nesillere destek olmayı da kapsar. Proje gereksinimlerinde risk, yarar ve paydaş analizi yapılmalı; rekabet ortamında etik kurallara uyulmalı ve meslektaş projelerine saygı gösterilmelidir. Çalışanlara uygun koşullar sağlamak, adil ücretlendirme ve dürüst iletişim, kurum performansını artırır. İntihal, etik dışı olup fikri mülkiyet haklarına aykırıdır; özgün tasarımlar geliştirmek mesleki itibar için gereklidir. Ekip çalışması ise yenilikçi tasarımların temelidir.

Halka Açıklık: Reklamlar, tüketicileri bilgilendirme ve yönlendirme işlevleriyle ekonomik sistemde kritik bir rol oynar; ancak bu işlevlerini yerine getirirken etik ve yasal sorumluluklara uyulmalıdır. İçmimarın reklamları, meslektaşlarını veya toplumun bir grubunu küçümsemekten, yanıltıcı olmaksızın gerçek, anlaşılabilir bilgi sunmalı ve ürünün doğru kullanımını yansıtmalıdır (İnal, 2000'dan aktaran Tandoğmuş, 2016: 55). İçmimarî eserin özgünlüğü, tasarımcının yaratıcılığını esere katmasıyla sağlanır (Buldaç & Kaptan, 2020: 294). Bu nedenle, içmimarın tanıttığı projeler kendi tasarımlarını yansıtmalı, başkalarının çalışmalarını sahiplenmekten kaçınılmalıdır. Yarışmalara katılımda veya jüri üyeliğinde ulusal ve uluslararası meslek kuruluşlarının kurallarına eksiksiz uyulmalı, değerlendirme ölçütleri ve ödül dağıtımında adil bir yaklaşım benimsenmelidir.

Uyumluluk ve Yaptırımlar: Mesleki etik kurallarını benimsemiş kişilerin veya kurumların ortak denetimi, etik kurulların şikayetleri adil bir şekilde değerlendirip kanıtlar sunarak karar vermesi açısından önemlidir. Genellikle, meslek kuruluşlarının yasalarında üç ana birim bulunur; yönetim, denetim ve disiplin kurulları (Çaha, 2012: 109). Meslek etiği ilkelerinin yazılı kurallar veya standartlar olarak belirlenmesi ve tüm meslek üyelerine benimsetilmesi, hatalı kararların çözümünü kolaylaştırabilir (Özkoç vd., 2005: 109). Etik kurullar, içmimara uyarı, disiplin cezası veya üyelikten men gibi yaptırımlar uygulayabilir. Bu yaptırımlar, mesleki etik kurallarına uyumu teşvik eder ve mesleğin itibarını korur.

Örnek olaylar bu açıklamalarla ele alınan davranış ilkeleri aracılığıyla değerlendirilmiştir. Doküman analizi sonrasında elde edilen verilerin ilişkilerinin analizi ile elde edilen bulgular tablolar aracılığı ile gösterilmektedir.

BULGULAR

Belirlenen yedi örnek olay ahlaki ve etik olgular üzerinden doküman inceleme yöntemiyle irdelenmiştir. Bu yedi olay Görsel 2'de belirtilen yönteme göre incelendiğinde aşağıdaki gruplar ortaya çıkmıştır.

- Yetkisiz kişilerin yer aldığı örnek olaylar
- İÇMO üyesi olmayan içmimarın yer aldığı örnek olaylar
- İÇMO üyesi olan içmimarın yer aldığı örnek olaylar

Örnek olaylar ve olaylara ait haber karekodlarının yer aldığı tablolarda, haberler orijinal metinleri bozulmayacak biçimde özetlenmiş ve detaylı okuma için haber kaynağına karekodla erişim olanağı sunulmuştur.

Yetkisiz Kişilerin Yer Aldığı Örnek Olaylar

Tablo 1. Örnek olay 1

Haber Başlığı	İstanbul, Beşiktaş'ta yangın
Konum	İstanbul, Beşiktaş, Gayrettepe
Uygulama	İç mekan tadilat uygulaması Yetkisiz kişilerce ruhsat alınmadan kaçak tadilat yapılması
Neden	Yangın
Sonuç	Ölüm: 29 kişi Yaralı: 1 kişi Gözetli: 9 kişi (4 kişinin farklı suçlarda kaydı bulunmaktadır.)

İlgili haberde İstanbul'da 16 katlı binanın gece kulübü olarak kullanılan giriş katında çıkan yangında 29 kişinin hayatını kaybettiği, 1 kişinin yaralandığı belirtilmektedir (Medyascope, 2024). Haberde belirtilen olayda yapılan uygulamanın yasa ve yönetmelikler bağlamında bir içmimarlık hizmeti olduğu görülmektedir. Bu kapsamda yapılan uygulamanın projelendirilmesi, uygulanması aşamasında yetkisiz kişilerin görev aldığı belirlenmiştir. Konuyla ilgili yerel yönetimlerden, esaslı ya da basit tadilat izni alınmadığı, iş güvenliği önlemlerinin alınmadığı ve şantiye ile ilgili bir yetkili atanmadığı görülmektedir. Bu usulsüzlüklerle yapılan uygulama sonucunda çıkan yangın can kaybına sebep olmuştur.

Tablo 2. Örnek olay 2

Haber Başlığı	Dikkat! Sahte içmimarın yeni hedefi siz olabilirsiniz!
Konum	İstanbul
Uygulama	İç mekan tasarımı ve uygulaması Asıl mesleği elektrikçilik olan kişinin kendini içmimar olarak tanıtmaması
Neden	Yanlış/niteliksiz uygulama, kusurlu üretim
Sonuç	Yüzden fazla kişinin şikayeti söz konusudur

Superhaber'in (2024) haberine göre kendini içmimar olarak tanıtan bir kişinin, yetkinliği olmadan projeler üstlenerek birçok kişiyi maddi zarara uğrattığı ortaya çıkmıştır. Haberde belirtilen olayda yapılan uygulama, yasa ve yönetmelikler kapsamında bir içmimarlık hizmetidir. Yapılan uygulamanın bir içmimar tarafından yapılmadığı, uygulamayı yapan kişinin asıl mesleğinin elektrikçi olmasına karşın kendini içmimar olarak tanıttığı ve bu alanda hizmet sunduğu belirlenmiştir. Haberde kişinin gerçekleştirdiği birçok uygulama için yüzlerce şikayet olduğu belirtilmektedir. Bu kişinin içmimar olduğunu belirterek gerçekleştirdiği uygulamalar mesleğin itibarını zedeleyecek sonuçlar doğurmuştur.

Tablo 3. Örnek olay 3

Haber Başlığı	Ece Erken'in mimarı sahte çıktı
Konum	İstanbul
Uygulama	İç mekan tadilat uygulamaları İÇMO'ya kaydı bulunmayan kişinin yetkisi olmayan alanda kayıt dışı tahsilatla uygulama yapması
Neden	Fazla ücret talebi
Sonuç	Konu hakkında başlatılan yasal süreç

Ece Erken, evinin tadilatını gerçekleştiren kişinin, sahte içmimar olduğunu iddia ederek yargı süreci başlatmış; söz konusu kişinin İçmimarlar Odası'na kayıtlı olmadığı, fatura kesmeden tahsilat yaptığı ve vergi usulsüzlüğü yaptığı belirtilmiştir (Milliyet, 2024). Konunun yapılan işe fazla ücret talep edilmesi ve bunun tahsil yöntemiyle başlamasına karşın, doğru olmayan bilgilendirme ve yanıltıcı tanıtım yapılmış olması sonucu, mesleğin itibarını zedeleyecek gelişmelerin yaşanmasına neden olmuştur. Avukatın basın açıklamasında, olaya konu olan mekan tasarımını yapan kişi için, "...bahsi geçen şahsın, içmimarlar odasına kaydı olmadığı..." ifadesi yer almaktadır.

Görsel 2'de yer alan değerlendirme aşamalarının ilk basamağı olan içmimar olma kriterini aşamayan bu üç örnek olayda mesleki etik değerlendirme yapılamamaktadır. Bu olaylar sonuçları itibarıyla, meslek etiği ilkeleriyle değil bireysel ahlaki tutumlarla ilişkilidir.

İÇMO Üyesi Olmayan İçmimarların Yer Aldığı Örnek Olaylar

Tablo 4. Örnek olay 4

Haber Başlığı	35 kişinin öldüğü Ezgi Apartmanı soruşturmasında yeni gelişme
Konum	Kahramanmaraş
Uygulama	İç mekan tasarımı ve uygulaması Uygulama sırasında kolon kesilmesi
Neden	Deprem
Sonuç	Ölüm: 35 kişi

Kahramanmaraş merkezli depremde 35 kişinin hayatını kaybettiği Ezgi Apartmanı'na ilişkin yürütülen soruşturma kapsamında, binanın zemin katında bulunan pastanenin iç mekân tasarımını yapan kişi, kolon kesilmesine ilişkin hatalı kararı gerekçesiyle tutuklanmıştır (Cumhuriyet, 2024). Haberde belirtilen olayda yapılan uygulama yasa ve yönetmelikler kapsamında bir içmimarlık hizmetidir. Yapının taşıyıcı strüktürü ile ilgili uygulamalar mimarların ve mühendislerin yetki alanında olup resmi kurumlarca onay ve denetime tabidir. Ancak bu uygulamada taşıyıcı strüktüre müdahale edilmiş binaya ait bir kolon 40 santimetre kesilerek perde duvara zarar verilmiştir. Haberde söz edildiği gibi içmimarların yapının taşıyıcı strüktürüne müdahale etmemesi gerekmektedir. Olay yargıya intikal etmiştir. Bu olayın haberlerinde yer alan kişinin meslek odasına

kaydı bulunmadığı İÇMO'nun 31 Mayıs 2025 tarih ve 2025/587 sayılı cevap yazısıyla belirlenmiştir (TMMOB İçmimarlar Odası, 2025).

Tablo 5. Örnek olay 4: Meslek etiği ilkeleri analizi

Olay 4	Meslek İnsanı	Oda Üyeliği	Genel Sorumluluk	Topluma Sorumluluk	Müşteriye Sorumluluk	Mesleğe Sorumluluk	Halka Açıklık	Uyumluluk ve Yaptırımlar
	✓	X	X	X	X	X	X	X

Meslek etiği ilkelerinin hiçbirini yerine getirilmediği ve bütün ilkelerin ihlal edildiği görülmektedir. Örnek olay 4, yapılan uygulamanın olumsuz sonucuna ve haber metninde yer alan ifadelerle göre içmimarlık mesleğinin itibarını zedeleyecek bir konumdadır.

Tablo 6. Örnek olay 5

Haber Başlığı	İranlı içmimar B. müşterilerinden gelen garip istekleri anlattı
Konum	İstanbul
Uygulama	İç mekan tasarımı ve uygulaması Müşterisinin şahsi bilgilerinin halka açık paylaşılması
Neden	Röportaj
Sonuç	Haber paylaşımı

Bir içmimarın meslek hayatı boyunca karşılaştığı sıra dışı müşteri taleplerini paylaşmıştır (Yeni Mesaj, 2022). Haberde belirtilen olayda yapılan uygulama yasa ve yönetmelikler kapsamında bir içmimarlık hizmetidir. Olaya konu olan içmimar, tasarladığı projeye dair bilgileri ve müşteri isteklerini halka açık biçimde paylaşmıştır. İçmimarın meslek odasına kaydı bulunmadığı İÇMO'nun 31 Mayıs 2025 tarih ve 2025/587 sayılı cevap yazısıyla belirlenmiştir (İÇMO, 2025).

Tablo 7. Örnek olay 5: Meslek etiği ilkeleri analizi

Olay 5	Meslek İnsanı	Oda Üyeliği	Genel Sorumluluk	Topluma Sorumluluk	Müşteriye Sorumluluk	Mesleğe Sorumluluk	Halka Açıklık	Uyumluluk ve Yaptırımlar
	✓	X	X	✓	X	X	X	X

İlkelerden topluma sorumluluk kapsamında mesleki bilgisini medya önünde aktararak görevini yerine getirmiştir. Müşteriye sorumluluk kapsamında ise mahremiyet açısından önemli bir ihlal söz konusudur. Yapılan uygulamada, yalnızca mesleki bilgi değil müşterilerin kişisel istek ve beğenileri doğrultusunda özel hayatlarına ait tasarım verilerinin de paylaşılması mahremiyeti ihlal etmiş ve mesleğe karşı sorumluluk, halka açıklık ilkelerinin sağlanamadığını göstermiştir. Genel sorumluluk kapsamında ise içmimarlık mesleğinin itibarını zedeleyecek bir konumdadır. İrdelenen örnek olayda altı ilkedden sadece birinin yerine getirildiği görülmektedir.

Tablo 8. Örnek olay 6

Haber Başlığı	Villası mimarları birbirine düşürdü
Konum	İstanbul, Beykoz
Uygulama	İç mekan tasarımı ve uygulaması Tasarımın başka bir şirket tarafından yapılmış gibi gösterilmesi
Neden	Tazminat davası
Sonuç	Davalı şirketin davacı şirkete 10 bin lira manevi tazminat ödemesine karar verilmesi

Bir villanın tasarım sürecinde yaşanan fikir ayrılıkları, projeye dahil olan mimarlar arasında anlaşmazlığa neden olmuş ve bu durum, mimarlık alanında tasarım sahipliği ile mesleki etik üzerine tartışmaları gündeme getirmiştir (NTV Haber, 2025). Haberde belirtilen olayda yapılan uygulama yasa ve yönetmelikler kapsamında bir içmimarlık hizmetidir. Habere göre; iki ayrı firmanın karşı karşıya geldiği olayda ilk firma tarafından gerçekleştirilen iç mekân tasarımının, tadilat sürecini üstlenen ikinci firma tarafından kendi tasarımıymış gibi kamuoyuna sunulduğu ve bu suretle haksız rekabet oluşturulduğu iddia edilmiştir. Konuya ilişkin açılan dava, yaklaşık dört yıl süren yargılama neticesinde karara bağlanmış ve mahkeme, ilk firmanın taleplerini kısmen

haklı bularak tazminat ödenmesine hükmetmiştir. İçmimarlık hizmetini kendisinin yaptığını iddia eden ilk firma sahibinin haberde belirtildiği gibi içmimar olmadığı görülmektedir. Tadilat sonrası tasarımı sahiplenilen firma sahiplerinin ikisi de içmimar olarak eğitim almış meslek profesyonelleri olmasına karşın İÇMO üyelikleri bulunmamaktadır. İçmimarın meslek odasına kaydı bulunmadığı İÇMO'nun 31 Mayıs 2025 tarih ve 2025/587 sayılı cevap yazısıyla belirlenmiştir (İÇMO, 2025).

Tablo 9. Örnek olay 6: Meslek etiği ilkeleri analizi

Olay 6	Meslek İnsanı	Oda Üyeliği	Genel Sorumluluk	Topluma Sorumluluk	Müşteriye Sorumluluk	Mesleğe Sorumluluk	Halka Açıklık	Uyumluluk ve Yaptırımlar
	X							
	✓	X	X	✓	X	X	X	X

Bu olayın iki tarafı olması nedeniyle her iki taraf için de değerlendirme yapılması gerekmektedir. Açılan haksız rekabet davasını kazanan ilk firma sahibi meslek profesyoneli olma ve meslek kuruluşuna üye olma ön koşullarını yerine getirmemektedir. Bu kapsamda Etik Değerlendirme Analizi yapılamamaktadır. Açılan haksız rekabet davasını kaybeden ikinci firma sahipleri, değerlendirmenin ilk aşamasını oluşturan meslek profesyoneli olma ön koşulunu sağlamasına karşın meslek kuruluşuna üye olma ikinci koşulunu yerine getirmemektedir. İkinci firma sahipleri kendilerine ait olmayan bir tasarımı kendilerininmiş gibi göstererek olumsuz bir davranış sergilemiş ve etik ilkelerden hiçbirini uygulamamıştır.

Bu başlık altında gerçekleşmiş üç olayda da meslek kuruluşu olan İÇMO üyeliği bulunmadığı tespit edilmiştir. Anayasanın 135. Maddesi gereği meslek odasına üye olmak yasal bir zorunluluktur. Meslek profesyonellerinin İÇMO üyesi olmaması, denetimden uzak bir uygulama serbestliği sağlamaktadır. Dolayısıyla yapılan uygulamalarda eksik, kusurlu ve hatalı üretimlerin oluşabileceği, insan hayatına mal olabilecek boyutta usulsüzlüklerin uygulanabileceği ya da ticari ahlak ilkelerinin ihlal edilebileceği bu üç örnek ile gözlemlenmiştir. Bu tür yaklaşımların çoğunlukla sorumlulukların ihlaline ve içmimarlık mesleğinin itibarının zedelenmesine neden olduğu görülmektedir.

İÇMO Üyesi İçmimarın Yer Aldığı Örnek Olay

Tablo 10. Örnek olay 7

Haber Başlığı	Taşınabilir afet evleri depremzedelerin yüzünü güldürecek
Konum	İstanbul
Uygulama	Taşınabilir afet evlerinin tasarımı ve uygulaması
Neden	Deprem
Sonuç	Gönüllü olarak hazırlanmış afet evlerinin depremzedelere ulaştırılması

Anadolu Ajansı'nın (2024) haberine göre, depremzedelerin barınma sorununa çözüm sunmak amacıyla geliştirilen taşınabilir afet evleri, hızlı kurulumu, dayanıklılığı ve yaşam konforunu artıran özellikleriyle afet sonrası geçici barınma ihtiyaçlarını karşılamada etkili bir alternatif olarak değerlendirilmektedir. Haberde belirtilen olayda yapılan uygulama yasa ve yönetmelikler kapsamında bir içmimarlık hizmetidir. Uygulama ve tasarım meslek profesyonelleri tarafından yürütülmekte olup, habere konu olan kişinin Oda üyeliği bulunmaktadır (TMMOB İçmimarlar Odası, 2025). Örnek olayda ulusal medyaya yansıyan haber gönüllülük esaslı taşıyan bir sivil toplum girişimi olarak kabul edilmiş ve birçok meslek profesyoneli tarafından gönüllü destek verilmiştir.

Tablo 11. Örnek olay 7: Meslek etiği ilkeleri analizi

Olay 7	Meslek İnsanı	Oda Üyeliği	Genel Sorumluluk	Topluma Sorumluluk	Müşteriye Sorumluluk	Mesleğe Sorumluluk	Halka Açıklık	Uyumluluk ve Yaptırımlar
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Etik Değerlendirme Analizi kapsamında ilk aşamayı oluşturan meslek profesyoneli olma ve meslek kuruluşuna üye olma koşullarını sağlamaktadır.

Meslek etiği ilkelerinden genel sorumluluk kapsamında uygulama yapan meslek profesyonellerinin davranış, değer ve tutumları içmimarlık mesleğinin onur ve itibarını yüceltecek bir girişimde bulunarak gerçekleştirilmiştir. İlkelerden topluma sorumluluk kapsamında hem tasarım hem de uygulama hizmetlerinde bilgisini yaşamı kolaylaştıracak bir biçimde kullanarak çevreye ve insana karşı duyarlı olmalı görevini yerine getirmiştir. Müşteriye Sorumluluk kapsamında ise her ne kadar bir müşteri olmasa da projelendirme ve bütçeleme açısından yapılan gönüllü girişim içinde açık, şeffaf ve sorgulanabilir bir süreç yürüttükleri görülmektedir. Yapılan uygulamada, meslektaşlar arasında dayanışmayı güçlendirerek bilgi ve deneyim paylaşımının sağlanması, ortak bir hedef üzerinde birlikte çalışılması, mesleki standartların korunması ve yükselmesi ve dayanışmanın üst düzeyde sergilenmesi ile mesleğe karşı sorumluluk ilkesinin yerine getirildiğini göstermektedir. Halka açıklık ilkesi kapsamında olayın kendi doğası gereği reklamdıktan öte bir bilgilendirme ve yönlendirme işlevleriyle ekonomik sisteme yapılabilecek katkıların sunulması ve bunların dijital ve sosyal medya aracılığıyla paylaşılması olumlu bir girişim olarak kabul edilebilir. İrdelenen örnek olay, ilk beş ilkenin gerekliliklerini yerine getirmiş olup, herhangi uyumluluk veya yaptırıma gerek görülmemektedir.

SONUÇ

Bu çalışma, Türkiye’de içmimarlık meslek pratiğinde ortaya çıkan etik sorunları örnek olaylar aracılığıyla inceleyerek mesleğin mevcut kurumsal ve etik çerçevesine dair önemli tespitler sunmaktadır. İncelenen yedi örnek olaydan altısında mesleğe dair uygulamaların, yetkisiz kişiler veya mesleki yeterliliği bulunmayan aktörlerce gerçekleştirildiği görülmüştür. Örnek olaylardan yalnızca bir tanesi olumlu bir değerlendirme taşımaktadır. İncelenen altı farklı olay, içmimarlık mesleğinin güncel uygulama alanlarında karşılaşılan etik sorunları, yetki karmaşalarını ve denetim eksikliklerini görünür kılmıştır. Bu durum, içmimarlığın yalnızca teknik bir uzmanlık alanı değil aynı zamanda toplumsal sorumluluk gerektiren bir meslek pratiği olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle yetkisiz uygulamaların, kullanıcı güvenliği, kamu yararı ve meslek itibarı açısından çok boyutlu riskler doğurduğu tespit edilmiştir. Örnek olaylarda yaşanan can kayıpları, mali kayıplar, mahremiyet ihlalleri ve haksız rekabet gibi sonuçlar içmimarlığın kurumsal denetim ve etik standartlarla desteklenmesi gereken bir hizmet alanı olduğunu göstermektedir. Araştırma bulguları, meslek mensubu olmayan kişiler tarafından gerçekleştirilen uygulamalara karşı etkili bir hukuki yaptırım ve kurumsal denetim mekanizmasının geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Ayrıca meslek profesyonellerinin etik sorumluluklarına ilişkin farkındalığının ve öz disiplininin artırılması, meslek odası üyeliğinin yaygınlaştırılması ve mesleki davranış ilkelerinin oluşturulmasıyla birlikte uygulanabilirliğinin güçlendirilmesi bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde etik sorumluluklar hem mesleki profesyonelliği güçlendirecek hem de toplumun güvenilir ve kaliteli hizmet almasını sağlayacaktır.

Bulgulara göre, Türkiye’de içmimarlık mesleğinin uygulama alanları, mesleki sorumlulukları ve yetki sınırları hâlen tam olarak netleşmemiştir. Bu eksiklik, disiplinlerarası sınır aşımı ve sorumluluk karmaşası yaratmakta, mesleğe dair toplumsal güveni zedeleyen sonuçlara neden olmaktadır. Araştırmada tespit edilen sorunları önleyecek kurumsal düzenlemelerin geliştirilmesi gerekmektedir. ECIA tarafından belirlenen meslek etiği ilkeleri, Türkiye bağlamında önemli bir referans niteliği taşımaktadır. Bu ilkelerin, yerel hukuki düzenlemeler ve kültürel bağlam gözetilerek uyarlanması hem mesleğin uluslararası standartlara yakınlaşmasına hem de meslek itibarının güçlenmesine katkıda bulunacaktır. Mesleki etik ilkeler, kurumsal denetim, hukuki sorumluluklar ve meslek mensuplarının öz disiplin anlayışı bir bütün olarak ele alındığında mesleğin sürdürülebilir gelişimi önemli görülmektedir. Araştırmanın ortaya koyduğu bulgular ve öneriler, içmimarlık mesleğinin etik standartlara dayalı, kurumsal olarak güçlü ve toplumsal sorumluluk bilinciyle sürdürülebilir bir şekilde gelişmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Araştırmanın bulguları, içmimarlık mesleğinin etik ve kurumsal yönlerine dair literatüre önemli katkılar sağlamaktadır. Gelecek çalışmalarda farklı ölçek ve bölgelerdeki etik ihlallerin karşılaştırmalı incelenmesi, etik ikilemlerin karar süreçlerine etkisinin araştırılması ve meslek etiği eğitiminin etkinliğinin değerlendirilmesi önerilmektedir. Ayrıca etik ilkelerin yerelleştirilmesi, denetim uygulamalarının analiz edilmesi ve disiplinlerarası kapsamlı projeler yürütülmesi, meslek etiğinin içmimarlık pratiğinde uygulanabilir standartlar haline gelmesine destek olacaktır.

Authors' Contributions

The authors contributed equally to the study.

Competing Interests

There is no potential conflict of interest.

Ethics Committee Declaration

Ethics committee approval is not required.

KAYNAKÇA

- Anadolu Ajansı (AA). (2024, Nisan 2). *Taşınabilir afet evleri depremzedelerin yüzünü güldürecek*. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/tasinabilir-afet-evleri-depremzedelerin-yuzunu-guldurecek/2852454> (04.04.2025).
- Anderson, B. G., Honey, P. L., & Dudek, M. T. (2007). Interior design's social compact: Key to the quest for professional status. *Journal of Interior Design*, 33(2), v-xii. <https://doi.org/10.1111/j.1939-1668.2007.tb00313.x>
- Arslan, B. (2023). *Yerel basın yöneticilerinin perspektifinden internet gazeteciliği: Avantajlar ve tehditler*. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, 3(5), 40-77. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7648322>
- Arslan, M. (2005). *İş ve meslek ahlakı*. Siyasal Kitapevi.
- Avcı, M. (2012). *Türkiye’de kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları*. Adalet Yayınevi.
- Avrupa Parlamentosu ve Konseyi. (2005). *Mesleki yeterliliklerin tanınmasına dair 2005/36/AT sayılı Direktif*. Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, L 255, 22-142. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2005/36/oj/eng> (04.04.2025).
- Buldaç, M., & Kaptan, B. B. (2020). İçmimarlık’ta “eser” ve fikrin korunması. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 285-305.
- Cambridge Dictionary. (t.y.). *Profession*. Cambridge Dictionary içinde. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-turkish/profession#google_vignette (04.04.2025).
- Cevizci, A. (2015). *Etik/ahlak felsefesi* (2. Basım). Say Yayınları.
- Comte-Sponville, A. (2006). *Felsefeye takdimimdir*. Altın Kitaplar.
- Cumhuriyet. (2024, Nisan 2). *35 kişinin öldüğü Ezgi Apartmanı soruşturmasında yeni gelişme: Pastanenin iç mekan tasarımcısı tutuklandı*. Cumhuriyet. <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/35-kisinin-oldugu-ezgi-apartmani-sorusturmasinda-yeni-gelisme-pastanenin-ic-mekan-tasarimcisi-tutuklandi-2119531> (04.04.2025).
- Çaha, Ö. (2011). Meslek odaları: Oligarşinin merkez üsleri. *Liberal Düşünce Dergisi*, 16(63), 213-223.
- Çaha, Ö. (2012). Türkiye’de meslek kuruluşları: Katılım, şeffaflık ve siyasi duruş sorunu. *Liberal Düşünce Dergisi*, (67), 97-122.
- Çamak, E. S. (2023). İonna Kuçuradi ve etik. *İlim Dünyası, Mart*, 35-41.
- Çilingir, L. (2015). Kant’ta ahlak ve din. *Felsefe Dünyası*, (62), 54-84.
- Demirci, A. (2014). Coğrafya araştırma yöntemleri. Y. Arı & İ. Kaya (Eds.), *Coğrafyacılar Derneği* içinde (s. 73-107).
- Ercan, T., Daşlı, Y., & Biçer, E. B. (2021). Bilimsel bilgede etik ve intihal. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 45(1), 91-108.
- Erdirençlebi, M., & Filizöz, B. (2019). Meslek etiği ve akademisyenlerin etik değerleri üzerine nicel bir araştırma. *OPUS International Journal of Society Researches*, 14(20), 1228-1258.
- Ferrell, O. C., & Fraedrich, J. (2016). Business ethics: Ethical decision making and cases. *Review of Business*, 11(11), 30-33.
- Freidson, E. (1986). *Professional powers: A study of the institutionalization of formal knowledge*. University of Chicago Press.
- Gözübüyük, A. Ş., & Tan, T. (2001). *İdare hukuku* (Cilt 1). Turhan Kitabevi.
- Hancock, D. R., & Algozzine, B. (2006). *Doing case study research: A practical guide for beginning researchers*. Teachers College Press.
- Huber, A. M. (2021). Exploring informed-design services during the project-defining phases in commercial interior design. *Journal of Interior Design*, 46(2), 11-33.
- Kaçar, H. T. (1998). İçmimarlık ve ülkemizdeki yeri. *Anadolu Sanat Dergisi*, (8), 55-63.
- Kant, I. (1980). *Pratik aklın eleştirisi* (I. Kuçuradi, Ü. Gökberk, & F. Akatlı, Çev.). Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

- Kaptan, B. B. (2013). *Kültür ve İçmimarlık*. Seçkin Yayıncılık.
- Karadüz, A. (2004). *Türkçe öğretiminde kavram öğretimi*. Gazi Kitabevi.
- Kayabaşı, R. (2018). İş yerlerinde meslek etiği değerlerinin iş sağlığı ve güvenliği üzerine etkisi. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 7(3), 420-430.
- Koca, S. (2016). Ahlak kavramı üzerine etimolojik ve semantik bir araştırma. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 57(2), 121-135.
- Kohlberg, L. (1964). Development of moral character and moral ideology. *Review of Child Development Research*, 1, 381-431.
- Kuçuradi, İ. (1996). *Etik* (2. baskı). Türkiye Felsefe Kurumu.
- Kuçuradi, İ. (2003). Etik ve etikler. *TMH – Türkiye Mühendislik Haberleri*, 423.
- Małek-Orłowska, M. (2021). Propozycja kodeksu etyki zawodowej architektów wnętrz: Ideały aspiracyjne i deontologiczne powinności [A code of professional ethics for interior architects – a tentative proposal: Aspirational ideals and deontological obligations]. *Folia Philosophica*, 45, 1-26. <https://doi.org/10.31261/fp.11472>
- Medyascope. (2024, Nisan 2). *İstanbul Beşiktaş'ta tadilatla olan gece kulübünde yangın: 8 ölü, 9 yaralı*. Medyascope. <https://medyascope.tv/2024/04/02/istanbul-besiktasta-tadilatla-olan-gece-kulubunde-yanigin-8-olu-9-yarali/> (04.04.2025).
- MEGEP. (2006). *Meslekî eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi*. Ankara.
- Mesleki Yeterlilik Kurumu. (2013). *Mesleki Yeterlilik Kurumu tanıtım kitapçığı* (Yayın No: MYK/2013). T. C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. https://www.myk.gov.tr/images/articles/UYEP/MYK_Kitapcigi/myk_kitapcik_04_07_2013_TR.pdf (04.04.2025).
- Milliyet. (2024, Eylül 25). *Ece Erken'in mimarı sahte çıktı*. Milliyet. <https://www.milliyet.com.tr/cadde/ece-erkenin-mimari-sahte-cikti-2460125> (04.04.2025).
- Nohutçu, A. (2019). *Kamu yönetimi*. Savaş Yayınevi.
- NTV Haber. (2025, Mart 12). *Villası mimarları birbirine düşürdü*. NTV. <https://www.ntv.com.tr/yasam/villasi-mimarlari-birbirine-dusurdu.h4YfaTwQjk6MmlvFXXbGow#> (04.04.2025).
- Önder, K., & Topatan, Z. (2018). İnternet arama motorları piyasasına yönelik yoğunlaşma analizi: Türkiye örneği. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 5, 28-42.
- Özkoç, E., Kök, D., Çelik, M., & Gönen, S. (2005). *Meslek etiği ve muhasebe meslek elemanlarının etik ilkelere duyarlılık düzeyinin araştırılması*. Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, (15), 107-124.
- Ülgen, G. (2001). *Kavram geliştirme*. Pegem A Yayıncılık.
- Piotrowski, C. M. (2002). *Professional practice for interior designers* (3rd ed.). John Wiley & Sons, Inc.
- Poldma, T. (2010). *Meanings of designed spaces*. Fairchild Books.
- TMMOB İçmimarlar Odası. (2006, Nisan 25). *Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İçmimarlar Odası Ana Yönetmeliği*. Resmi Gazete. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/04/20060425-13.htm> (04.04.2025).
- TMMOB İçmimarlar Odası. (2008, September 16). *Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İçmimarlar Odası Serbest İçmimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği*. Resmi Gazete. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/09/20080916-3.htm> (04.04.2025).
- Ricoeur, P. (2010). *Başkası olarak kendisi* (H. Ünler, Çev.). Doğubatı.
- Superhaber. (2024, Eylül 25). *Dikkat! Sahte iç mimarın yeni hedefi siz olabilirsiniz*. Superhaber. <https://www.superhaber.com/dikkat-sahte-ic-mimarin-yeni-hedefi-siz-olabilirsiniz-haber-97712> (04.04.2025).
- Şimşek, A. (2012). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (1. baskı). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Tandaçgüneş, N. (2016). İleri tüketim toplumunda tüketici ve reklam açısından etik algısı üzerine bir inceleme. *Atatürk İletişim Dergisi*, (10), 47-70.
- Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. (2019, 4 Ağustos). *Odaların görevleri*. Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. <https://ticaret.gov.tr/ic-ticaret/odalar-ve-borsalar/odalar/odalarin-gorevleri> (04.04.2025).
- TMMOB İçmimarlar Odası. (2018a). *Hakkımızda*. İçmimarlar Odası. <https://www.icmimarlarodasi.org.tr/tr/hakkimizda> (04.04.2025).
- TMMOB İçmimarlar Odası. (2018b, Nisan 14-15). *İçmimari proje çizim ve sunuş standartları şartnamesi*. İçmimarlar Odası. <https://www.icmimarlarodasi.org.tr/yasal-cerceve> (04.04.2025).
- TMMOB İçmimarlar Odası. (2025, Mayıs 31). *Dilekçe* (Belge No: 2025/587). İçmimarlar Odası Arşivi.

Wilensky, H. L. (1964). The professionalization of everyone? *The American Journal of Sociology*, 70(2), 137-158.
<https://doi.org/10.1086/223790>

Yeni Mesaj. (2022, 12 Eylül). *İranlı iç mimar Bahar, müşterilerinden gelen garip istekleri anlattı*. Yeni Mesaj.
<https://tinyurl.com/yenimesaj> (04.04.2025).

Zainal, Z. (2007). Case study as a research method. *Jurnal Kemanusiaan*, 9.

Authors' Biographies

Burcu Gökbayır is a multidisciplinary designer based in Eskişehir, Turkey. She received B.S. degrees in Interior Architecture (2020) and Architecture (2021) from Eskişehir Technical University (ESTU). Since graduating, she has been involved in a range of design and implementation projects and has maintained an active professional practice in these fields. In 2023, she joined the Department of Interior Architecture at ESTU as a part-time instructor. She began her Master of Arts studies at the same institution in 2024. She has also shared her professional expertise through several talks and professional meetings.

Ezgi Yıldırım is a designer whose practice spans multiple disciplines and is currently based in Ankara. She completed her undergraduate studies in Interior Architecture and Environmental Design at Başkent University, graduating in 2023. Following her degree, she engaged in a range of professional and educational design activities, maintaining her involvement in both areas. In 2024, she joined the Interior Architecture Department at Eskişehir Technical University as a part-time instructor, coinciding with the start of her graduate studies in the same department's Master of Arts program in February of that year.

Buğru Han Burak Kaptan graduated from the Department of Interior Architecture and Environmental Design at Bilkent University-Türkiye (1992). After national and international experiences, between 1992-1994, He started to study in the Department of Interior Design at Anadolu University. His Master of Arts thesis is "Relation between Form-Space in Interior Architecture/Design" (1996) and his Proficiency in Art thesis is "Development of Interior Architecture/Design Education Which Parallels to Social Changes in 20th Century" (2004). He participated in many design projects and exhibitions. In addition to articles and books, he has participated as a speaker in numerous panels, interviews and meetings. He is continuing his studies at Eskişehir Technical University as a professor.